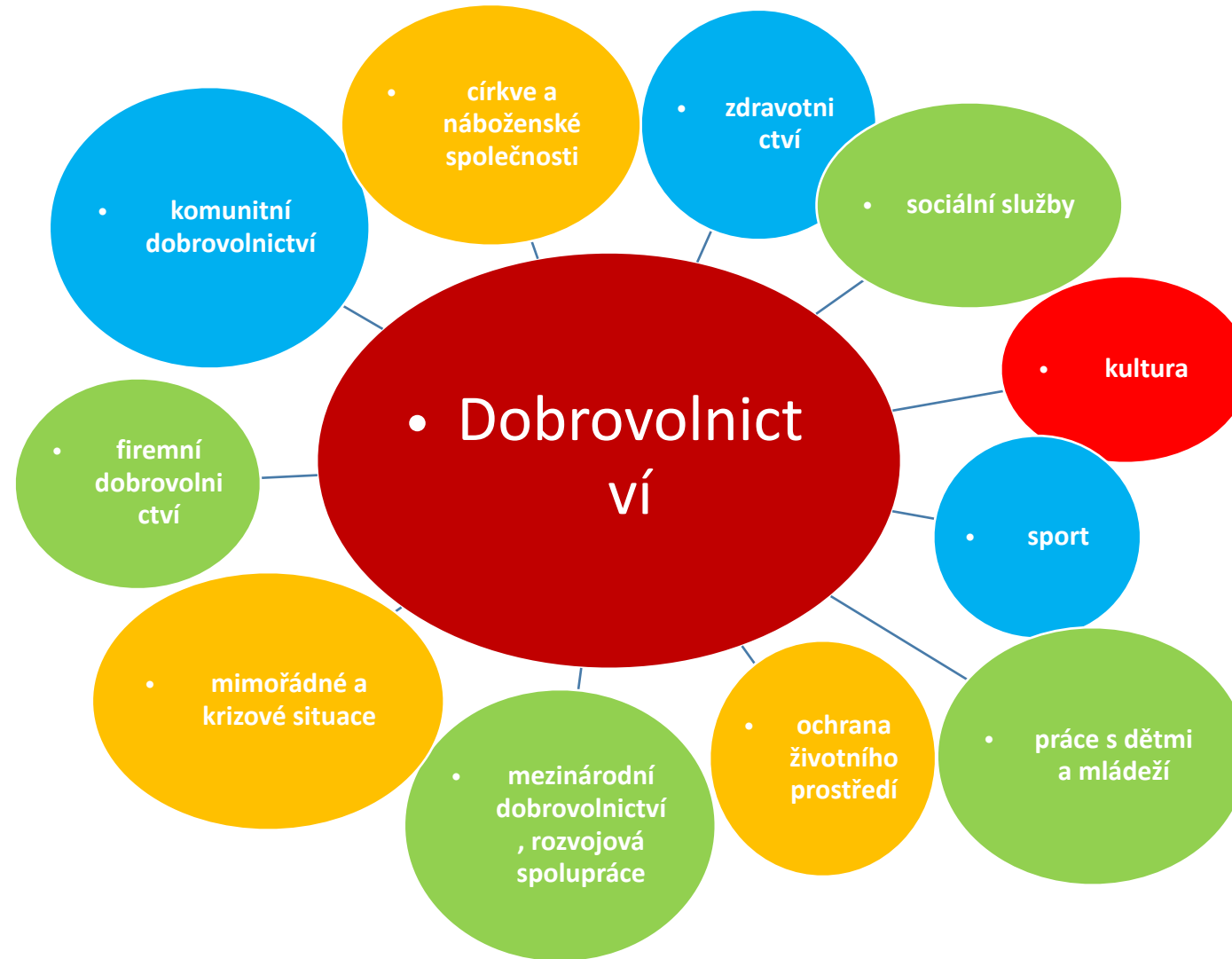

O dobrovolnictví v kultuře a umění

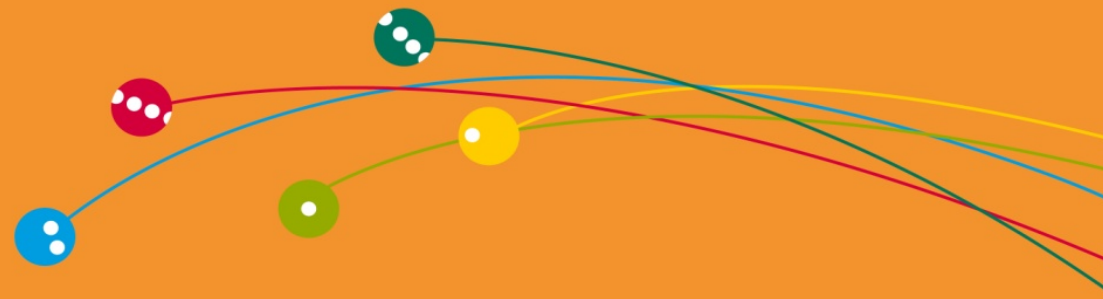
PhDr. Jindřiška Gregoriniová,

Mgr. Kateřina Klementová, Ph.D.

Dobrovolnictví v kultuře: kontext

Evropský rok
dobrovolnictví

Pracovní skupina Dobrovolnictví v kultuře:

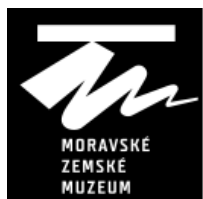
N I
PO S
pro kulturu

+

Asociace NNO Plzeňského kraje, o.s.

MINISTERSTVO
KULTURY

MCMP
METODICKÉ
CENTRUM
MUZEJNÍ
PEDAGOGIKY

ANKST

Asociace
neprofesionálních
komorních
a symfonických
těles

Knihovnický institut (KI) NK ČR

PAMÁTKOVÁ KOMORA
ČESKÉ REPUBLIKY Z. S.

MORAVSKÁ GALERIE

2011: Dobrovolnictví v kultuře

Cíl: vymezit, zviditelnit a rozvinout dobrovolnictví v kultuře

- Jak vůbec dobrovolnictví v kultuře charakterizovat (kdo je a kdo už není dobrovolníkem v kultuře)
- Pojmenovat problémy, se kterými se dobrovolníci v kultuře potýkají
- Popularizovat téma dobrovolnictví v kulturní oblasti
- Pomoci kulturním organizacím v práci s dobrovolníky

2012: pro Dobrovolnictví v kultuře... výstupy

<https://www.culturenet.cz/coKmv4d994Swax/uploads/2014/12/Dobrovolnici-pro-kulturu.pdf>

<http://www.nipos-mk.cz/?p=25983>

Metodické doporučení MK pro dobrovolnictví v kultuře a umění

- Schváleno MV ČR: 2012
- Odborná supervize:
 - JUDr. Lenka Deverová – Rada vlády pro NNO
 - PhDr. Jiří Tošner – Hestia, o.s.
 - Mgr. Lenka Černá – Dobrovolnické centrum, o.s. v Ústí nad Labem
- 2014: analýza funkčnosti Metodického doporučení
- 2015: aktualizované vydání Metodického doporučení

Úvodní slovo	5
1. O dobrovolnictví v kultuře obecně	8
1. 1. Definice dobrovolnictví	8
1. 2. Vymezení základních pojmů	9
1. 3. Typologie dobrovolnictví	10
1. 4. Dobrovolnická služba v kultuře	14
2. Management dobrovolnictví v kultuře	15
2. 1. Přípravná fáze programu	16
Příprava organizace na dobrovolníky	16
Příprava koordinátora dobrovolníků	16
Zpracování harmonogramu práce s dobrovolníky	17
Výběr činností pro dobrovolníky	17
2. 2. Realizační fáze programu	18
Výběr a způsoby získávání dobrovolníků, motivace	18
Výcvik a seznámení dobrovolníků s činností organizace	19
Postupy při zařazování dobrovolníků do činnosti organizace, mentoring na pracovišti	20
Supervize dobrovolnické činnosti	20
Přefazování dobrovolníků pro udržení jejich motivace a rozšiřování možností jejich uplatnění a seberealizace	21
2. 3. Závěrečná fáze programu	21
Hodnocení – evaluace dobrovolnické činnosti	21
Odměňování dobrovolníků	21
3. Dobrovolnictví v jednotlivých oblastech veřejných kulturních služeb	24
3. 1. Muzea a galerie	24
Možné aktivity dobrovolníků v muzeích	24
Pozitiva – specifický přínos dobrovolnictví v muzeu	25
Rizika spojená s dobrovolnickou činností	26
3. 2. Veřejné knihovnické a informační služby	27
Kdo je a kdo není dobrovolníkem knihovny	27
Možné aktivity dobrovolníků v knihovně	28
Přínos dobrovolnictví v knihovnách	29
Rizika spojená s dobrovolnictvím v knihovně	30
Drobné rady na závěr	32
3. 3. Scénická umění	32
Možné aktivity dobrovolníků	33
Pozitiva	35
Rizika a bariéry	35
3. 4. Kulturní dědictví	36
Vybrané příklady dobrovolnických aktivit v oblasti kulturního dědictví	37
Pozitiva práce s dobrovolníky v oblasti kulturního dědictví	38
Rizika	39
3. 5. Produkční činnosti	39
Příklady dobrovolnictví v jednotlivých typech produkční činnosti	40
Pozitiva	42
Bariéry	42
Odkazy	43
Použitá literatura	44

Metodické doporučení MK pro dobrovolnictví v kultuře a umění

• Obecná část

- Poslání
- Vymezení: definice, typologie, dobrovolnická služba
- Právní postavení dobrovolníka

• Specializovaná část

Management dobrovolnictví v kulturních organizacích.

- Příklady, rady a návody, jak postupovat při spolupráci s dobrovolníky, organizaci dobrovolnických programů
- (přípravná / realizační / závěrečná fáze)
- Bariéry. Jak minimalizovat případná rizika?
- Příloha:
- Formální vymezení / vzory smluv / pojištění

Kdo pracuje s dobrovolníky?

- Židovské muzeum v Praze

<http://www.jewishmuseum.cz/zapojte-se/dobrovolnický-program/>

- Orchester Berg

<http://www.berg.cz/andele.html>

- Národní divadlo Moravskoslezské

<http://www.ndm.cz/cz/stranka/151-dobrovolnici-v-ndm.html>

- Moravská galerie v Brně

<http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/o-galerii/dobrovolnici-mg.aspx>

- Festival Bollywoodského filmu

- Národní muzeum

- Národní divadlo Brno

- Institut umění - Divadelní ústav

- Plzeň 2015: Klub strážných andělů

„...přispět svou aktivitou k rozvoji dobrovolnictví v Plzni a v Plzeňském kraji, a to především v oblasti kultury, a to i po roce 2015, pomáhat dále městu, kulturním a neziskovým organizacím s realizací kulturních akcí.“

- Zajímá Vás, jak funguje muzeum „zevnitř“?
- Chtěli byste být u toho, když se v muzeu něco děje?
- Rádi byste se dozvěděli a naučili něco nového?
- A chtěli byste nám zároveň pomoci?

Potom jste právě tím, koho hledáme.

Židovské muzeum v Praze

... a mnoho dalších. Bez dobrovolníků se kulturní život neobejde. Jen se o tom málo ví a mluví.

Metodika NAKI II

Podpora mezigeneračního dialogu a kulturní participace seniorů jako nástrojů přenosu a sdílení kulturních hodnot na lokální a regionální úrovni.

Klíčové faktory, jež jsou základem pro úspěšnou participaci seniorů na kultuře a fungující mezigenerační dialog a které zásadním způsobem ovlivňují stupeň kulturního potenciálu / kulturního rizika v místě:

- **Obec a její nástroje podpory kultury a participace seniorů**
- Komunikace s občany, participace na veřejném životě obce
- Strategické dokumenty, koncepce a vize
- Veřejná podpora
- Aktivní zástupci obce
- **Kulturní potenciál**
- Kulturní infrastruktura
- Tradice
- Kulturní aktivity
- **Aktivní občané v obci**
- Aktivní jedinci a spolky
- **Dobrovolnictví**

Typy dobrovolnictví

- **Neformální dobrovolnictví** – je pro obec velmi přínosné a je součástí každodenního života obyvatel - v obcích do 3 tisíc obyvatel se bez nich prakticky neobejde žádná akce.
- **Formální dobrovolnictví** - přítomno spíše u obcí nad 3 tisíce obyvatel. Tento typ dobrovolnictví je vázán na existenci dobrovolnického centra, dobrovolníci zapojí do dobrovolnictví prostřednictvím organizace (např. domov seniorů, knihovna, nemocnice, ekologické hnutí, středisko volného času).
- Toto dobrovolnictví může být přítomno i v menších obcích, pokud je tam organizován dobrovolnický program v návaznosti na dobrovolnické centrum.

Jak může veřejná správa podporovat dobrovolnictví?

- **Starosta/starostka je aktivní lídr – dobrovolník**, sám se zapojí do pořádání akcí, je vzorem pro ostatní představitele obce a pracovníky úřadu, protože dobrovolnictví je „nakažlivé“.
- **Dobrovolnictví ve strategických dokumentech** - dobrovolnictví se tím „institucionalizuje“, obec ho bude podporovat, stane se přirozenou součástí aktivit v obci. Dobrovolnictví se tak může stát rovnocennou kapitolou ve srovnání s jinými kapitolami dokumentu.
- **Nefinanční odměňování dobrovolníků** - předávání cen, darů, uspořádání slavnostního večera, zážitkové programy, děkovné dopisy, veřejné poděkování atd.

Dobrovolnictví ve veřejné správě

Princip firemního dobrovolnictví

- Přínosy tohoto typu dobrovolnictví:
 - vystoupení z pracovního stereotypu
 - získání nových zážitků a zkušeností
 - poznání organizací a jejich činností z jiné pozice než od úředního stolu
 - posílení vztahu s veřejností
 - teambuilding – zaměstnanci se poznají v jiných podmínkách a prostředí
- V případě seniorských aktivit úředníci – dobrovolníci např. organizují výlety pro seniory a jiné vzdělávací a kulturní akce, které se konají zpravidla v jejich volném čase.

Senior dobrovolník

Senioři mají obrovský potenciál – dejte jim prostor, aby jej mohli využít.

Je třeba identifikovat, zviditelnit a využít tyto znalosti a dovednosti.

Senioři jako cílová skupina dobrovolnictví

- **Hodinový vnuk.** Projekt realizuje Spolek Počteníčko, Ostrava – Zábřeh. Studenti středních škol v Bohumíně navštěvují klienty tamních domovů pro seniory. Z Bohumína se projekt rozšířil do Ostravy, Prahy, Bruntálu, Karviné, Frýdku Místku, Hlučína, Uherského Hradiště a Brna.
- **Dvě generace, dva světy. Program přátelských návštěv u osamělých seniorů.** Projekt realizuje ŽIVOT 90, z.ú., v Praze. Cílem programu je prevence sociální izolovanosti seniorů. Dobrovolníky jsou studenti, pracující, mladší senioři, kteří si se seniory povídají, vzpomínají, čtou, chodí s nimi na procházky apod.

- Kultura hraje zásadní roli při vytváření místních komunit. Zejména lokální kulturní aktivity jednoznačně přispívají k mezigeneračnímu sdílení a učení a mají velký potenciál pro sdílení a přenos kulturních hodnot z generace na generaci.
- Dobrovolníci jsou přidanou hodnotou veřejných kulturních služeb a neobejde se bez nich žádná akce.
- Spolkový život je postaven na dobrovolnictví
- Dobrovolnictví zvyšuje kvalitu života

Metodika ke stažení zde:

<https://naki2.nipos.cz/>

Děkujeme za pozornost.

PhDr. Jindřiška Gregoriniová

gregoriniova@nipos.cz

Mgr. Kateřina Klementová, Ph.D.

klementova@nipos.cz

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS)

www.nipos-mk.cz